

СТ А Н О В И Щ Е

относно дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление “Право” 3.6,

докторска програма “Международно право и международни отношения”

Автор на дисертационния труд: Ваня Христова Стаматова

Тема на дисертационния труд: “Правно регулиране на борбата с незаконната миграция в Европейския съюз”

Научен ръководител: проф. д-р Веселин Цанков

Изготвил становището: проф. д-р Владко Мичов Иванов - ръководител катедра „Опазване на обществения ред“ в Академията на МВР – гр. София, съгласно Заповед за определяне на научно жури на ректора на ВСУ „Черноризец Храбър” №577 от 24.04.2015 г.

I. Актуалност, значимост и съдържание на дисертационния труд

Дисертационният труд е преминал процедурите и е представен от катедра „Правни науки” към Юридическия факултет на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър”. Темата е с безспорна актуалност, съдържа 276 страници, източниците надхвърлят нуждите на изследването. Уводът съдържа необходимите предпоставки за целенасочено научно композиране на проблема. Повествованието следва заявеното в темата и поставените цели. Съдържанието е разпределено хармонично в три основни части: историческа визия към проблема от гледните точки на ЕО, ЕС и Шенген; актуална правна уредба на ЕС относно незаконната миграция; защита правата на незаконните мигранти в ЕС. Анализите завършват с целесъобразни изводи. Ограниченията въведени от автора умело стесняват оперативното поле на изследването. На базата на горното приемам дисертационния труд за значимо, самостоятелно съчинение със силна образователна и перспективна научна част. Намирам индивидуален почерк, старание и изискан стил. Представените пет публикации са релевантни на изследването. Като цяло считам, че за сметка на обема и теоретичния анализ би могло да се засили емпиричната част на изследването.

II. Оценка на резултатите и приносите в дисертационния труд

От юридическа гледна точка дисертационният труд е изчерпателно и завършено изследване. Квалифицирам го преди всичко като обобщаващо познание с насочващ приложен потенциал. Приемам, че то обогатява науката като представя системна юридическа визия относно правно регулиране на

борбата с незаконната миграция в Европейския съюз. Имаме четиво, което може да образува и да бъде предимство за по-смели и обосновани предложения за качествено нова миграционна доктрина. То показва, че научният капацитет на Република България вярно отразява и може да предложи интегрирано познание за справяне с миграционните предизвикателства на периферията, преди те да се превърнат в риск за Общността. Откроявам следните приноси:

- Селектиране и ефективен анализ на огромната материя за миграцията в ПЕС и синтез на правни инструменти за справяне с икономическите, социалните и хуманитарните проблеми, които създава явлението "незаконна миграция";
- Създаден научен продукт, източник на знания за практикуващите юристи и гражданите на ЕС по отношение на правната регламентация на борбата с незаконната миграция в ЕС;
- Сравнителен и исторически анализ на моделите, които изграждат ЕО, ЕС и Шенген за контрол на миграционните потоци;
- Предложения за консолидиране на достиженията и усъвършенстване на определенията за незаконна миграция, доброволно напускане, принудително връщане и задължително връщане;
- Обобщаване на единните стандарти и процедури за връщане на незаконно пребиваващи граждани на трети страни;
- Компетентен анализ на споразуменията за реадмисия и сътрудничество между държавите-членки в областта на връщането;
- Интегриране на познанието за основните права на незаконните мигранти в правото на ЕС.

III. Критични бележки и препоръки към докторанта

Като цяло дисертационният труд обхваща проблема и постига юридическите цели на изследването. Той обаче не е достатъчно критичен към огромния обем на общностното законодателство по материята – имаме преливащи се правни рамки на ЕО, ЕС и "Acquis Shengen", които затрудняват правоприлагането. Липсват значими мерки за функционализиране на нормативната уредба и фокусиране в успеха. За сега се търси решение чрез разширяване на органите и увеличаване на актовете;

Липсва историческа дедукция, която би показала кои подходи в ПЕС не трябва да се повтарят за да се създаде бързо качествено нова правна рамка за противодействие на незаконната миграция, която след Арабските революции от 2011 г. ескалира;

Не са анализирани в дълбочина противоречията по този повод в ЕС. А те не са малко - напр. Британия иска коренни реформи, за да остане в общността, а отделните инциденти създават тенденция за цивилизационен конфликт. И тези гласове започват да заглушават идеята за пространство на свобода, сигурност и правов ред.

Новият подход в ПЕС трябва да доведе не до коментари, а до ефективно управлението на миграционните процеси, преди същите да се трансформират в

рискове за сигурността, като въвличат в потока трансграничната престъпност и тероризма;

Не може да се подценяват и инициативите, които биха направили миграцията към ЕС в лост за икономически успех.

Препоръчвам на автора да използва повече достъпни емпирични методи – изследване на медийния образ на миграцията, обобщение на експертни мнения на специалисти, анализ на документите в официалните страници на МВР, ДАБ, НПО, както и в социалните мрежи, които широко коментират правното регулиране на миграционните проблеми. Така противодействието на незаконната миграция в ЕС ще може да се разбира като „... комплекс от юридически, икономически и социални мерки, насочени към предотвратяване на незаконно влизане и незаконно пребиваване на територията на държавите – членки“.

IV. Заключение и окончателно становище по дисертационния труд

Независимо от бележките, които трябва да се приемат като лично мнение, считам, че те не подценяват, а издигат качеството на дебата около дисертационния труд и темата, представен от Ваня Стаматова.

Пледирам, че като цяло авторът вярно и иновативно представя проблема за правното регулиране на незаконната миграция и съдържа потенциал за бъдеща реализация на модела на ЕС, който всички искаме и който е видян от нея като Score board (табло с резултати).

Горното ми дава пълно основание да гласувам положително и да предложа на научното жури да присъди на автора на дисертационния труд Ваня Христова Стаматова на тема: “Правно регулиране на борбата с незаконната миграция в Европейския съюз” образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 3.6 “Право”.

28.05.2015 г.

София

Изготвил становището:

(проф. д-р Владко М. Иванов)